

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Pomoc publiczna w projektach współfinansowanych ze środków FE

Centrum Projektów Europejskich

Warszawa

23 września 2020

WPROWADZENIE

POJECIE POMOCY PAŃSTWA (POMOCY PUBLICZNEJ)

- Za pomoc państwa (pomoc publiczną) uznaje się wszelką pomoc udzieloną przez państwo członkowskie, która zakłóca lub może zakłócić konkurencję poprzez dawanie przewagi niektórym przedsiębiorstwom, a tym samym wywiera niekorzystny wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- Co do zasady jest ona zakazana, tak by zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
- Pomoc do pewnej wysokości, w niektórych sektorach i na niektórych obszarach geograficznych bądź w wyjątkowych okolicznościach może być jednak zgodna z rynkiem wewnętrznym.

PRZEPISY OBOWIĄZUJĄCE W OBSZARZE POMOCY PAŃSTWA

- TFUE – podstawę uregulowań dotyczących pomocy państwa stanowią artykuły 107-109 Traktatu. Traktat ma najwyższą moc prawną, a wszelkie pozostałe przepisy muszą być zgodne z jego postanowieniami. Możliwość przyjęcia rozporządzeń dotyczących pomocy państwa przewidziano w art. 108 ust. 4 i art. 109.
- Orzecznictwo – wyroki Trybunału Sprawiedliwości zawierające wykładnię postanowień Traktatu i prawa wtórnego. Wyroki są wiążące dla Komisji i państw członkowskich. Komisja musi dostosować swoje podejście do ich treści.
- Rozporządzenia – instrumenty prawa wtórnego przyjmowane przez instytucje. Mają one zasięg ogólny, wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich od momentu wejścia w życie (bez konieczności osobnej transpozycji do prawa krajowego)¹. W obszarze pomocy państwa najważniejszym rozporządzeniem jest ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych.
- Wytyczne – instrumenty prawa miękkiego, które nie są prawnie wiążące, lecz mogą mieć skutki prawne. W przeszłości Trybunał Sprawiedliwości unieważniał decyzje Komisji, które uznał za niezgodne z prawem miękkim. W wytycznych określone są kryteria, względem których Komisja ocenia zgłoszone środki pomocy pod kątem ich zgodności z rynkiem wewnętrznym. Jeśli Komisja uzna, że środki te nie spełniają kryteriów przewidzianych w wytycznych, może uznać je za niezgodne z rynkiem wewnętrznym. Wytyczne istnieją na poziomie horyzontalnym (np. wytyczne w obszarze badań, rozwoju i innowacji) i sektorowym (np. wytyczne dotyczące portów lotniczych i linii lotniczych).
- Siatki analityczne – dokumenty zawierające wytyczne, opracowane, by pomóc państwom członkowskim w ocenie, czy pomoc przyznana na projekty infrastrukturalne powinna zostać zgłoszona Komisji.

TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

- Zgodna z rynkiem wewnętrznym jest:
 - a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów;
 - b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi;
 - c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem. Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, Rada, na wniosek Komisji, może przyjąć decyzję uchylającą niniejszą literę.

TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

- Za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana:
 - a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów, o których mowa w artykule 349, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej;
 - b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego;
 - c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
 - d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w Unii w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;
 - e) inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, stanowiąc na wniosek Komisji.

KRYTERIA DECYDUJĄCE O POMOCY PAŃSTWA

	Kryteria i wyjaśnienia	Przykłady
1	Pomoc jest przyznawana przez państwo lub z zasobów państwowych . Zasoby państwowe to zasoby zapewnione przez organ państwa członkowskiego bądź podmiot będący własnością lub kontrolowany przez państwo.	Dotacje, zwolnienia podatkowe lub gwarancje.
2	Pomoc jest przyznawana przedsiębiorstwom . Przedsiębiorstwem jest każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą niezależnie od jego formy prawnej i sposobu finansowania. Działalność gospodarcza polega na oferowaniu towarów lub usług na rynku.	Przedsiębiorstwo produkujące samochody, organizacja charytatywna zajmująca się zaopatrywaniem w żywność lub spółka państwowa świadcząca usługi pocztowe.
3	Pomoc przynosi korzyść . Korzyść oznacza każdą korzyść gospodarczą, której dane przedsiębiorstwo nie mogłoby uzyskać w normalnych warunkach rynkowych.	Udzielenie przedsiębiorstwu pożyczki z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej.
4	Przyznana korzyść ma charakter selektywny . Za selektywny uważa się każdy środek pomocy, który nie jest dostępny na tych samych warunkach dla wszystkich przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie danego państwa członkowskiego.	Środki mające zastosowanie wyłącznie do dużych przedsiębiorstw lub przedsiębiorstw w konkretnym sektorze, np. w sektorze technologii czy energii.
5	Pomoc zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem . Do zakłócenia konkurencji dochodzi w sytuacji, gdy beneficjent pomocy prowadzi działalność w sektorze, w którym istnieje lub mogłaby istnieć konkurencja.	Pomoc przyznana przedsiębiorstwu w sektorze włókienniczym, ponieważ w branży tej istnieje konkurencja.
6	Pomoc wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi . Jeśli środek zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem, przyjmuje się, że może potencjalnie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi, pod warunkiem że wpływ na inne państwa członkowskie jest większy niż marginalny.	Pomoc przyznana lokalnemu producentowi mebli, ponieważ producenci mebli (lokalni bądź nie) prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich UE.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM PRZEDSIĘBIORCY

- Jedynym istotnym pod tym względem kryterium jest fakt, czy podmiot ten prowadzi działalność gospodarczą.
- Wszelka działalność polegająca na oferowaniu towarów i usług na danym rynku jest działalnością gospodarczą (np. orzeczenia ETS z dnia 18 czerwca 1998 r. w sprawie C-35/96 Komisja przeciwko Włochom lub w sprawach C-180/98–184/98 Pavlov).
- Status podmiotu określony na podstawie prawa krajowego nie jest decydujący.
- Podmiot zaklasyfikowany zgodnie z prawem krajowym jako stowarzyszenie może zostać uznany za przedsiębiorstwo. Ta sama zasada ma zastosowanie do podmiotu, który formalnie jest częścią administracji publicznej.
- O stosowaniu zasad pomocy państwa nie decyduje to, czy dany podmiot utworzono w celu generowania zysków. Z orzecznictwa wynika, że podmioty nienastawione na zysk mogą także oferować na rynku towary i usługi.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM PRZEDSIĘBIORCY

- Klasyfikacja podmiotu jako przedsiębiorstwa zawsze odnosi się do konkretnej działalności. Podmiot, który prowadzi zarówno działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, uznaje się za przedsiębiorstwo jedynie w odniesieniu do działalności gospodarczej.
- Działalność wykonywana nieodpłatnie może być działalnością gospodarczą, jeżeli istnieje przedsiębiorca, który byłby zainteresowany wykonywaniem jej odpłatnie (Sprawa T-461/13 Hiszpania vs. Komisja).
- Przedsiębiorcą może być np.: podmiot nienastawiony na zysk (w tym podmiot non-for-profit oraz non-profit) oferujący na rynku towary i usługi (Sprawa C-244/94 FFSA i in.), podmiot, który jest częścią administracji państwowej i nie ma wyodrębnionej od niej osobowości prawnej (Sprawa 118/85 Komisja vs. Włochy), jednostka samorządu terytorialnego, fundacja, prosument, wspólnota mieszkaniowa, publiczne i niepubliczne uczelnie wyższe, stowarzyszenia, kościoły (parafie), związki wyznaniowe.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM ZASOBÓW PAŃSTWA

- Zgodnie z Traktatem zasady pomocy państwa mają zastosowanie wyłącznie do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą.
- Oznacza to, że zasadom tym nie podlega pomoc udzielona bezpośrednio przez Komisję bądź inny organ UE, taki jak Europejski Bank Inwestycyjny.
- Z kolei finansowanie unijne za pośrednictwem polityki spójności objęte jest zasadami pomocy państwa, ponieważ środkami tymi zarządzają państwa członkowskie.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM ZAKŁÓCENIA KONKURENCJI

- Przestanka może być spełniona tylko jeżeli istnieje rynek.
- W przypadku monopolu (naturalnego lub prawnego) przestanka nie będzie spełniona.
- Zakłócenie konkurencji dotyczy zarówno aktualnie istniejącej konkurencji, jak i zakłóceń w zakresie konkurencji potencjalnej – skutkujących istotnymi trudnościami w wejściu na rynek dla przedsiębiorstw, które dopiero zechcą w nim uczestniczyć.
- Groźba zakłócenia konkurencji to potencjalna możliwość wystąpienia zmiany warunków konkurowania na rynku – samo wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa poprzez dostarczanie mu korzyści gospodarczych, których nie uzyskałoby przy zwykłym toku prowadzenia działalności, wskazuje na możliwe zakłócenie konkurencji.
- Nie podlega ocenie w przypadku pomocy de minimis.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM WPŁYWU

- Przestanka jest spełniona jeżeli beneficjent prowadzi działalność na rynku otwartym na wewnątrzwspólnotową wymianę handlową.
- Pojęcie wymiany handlowej obejmuje nie tylko przepływ towarów, ale również przepływ usług
- Przykładowe orzeczenia Trybunału oraz decyzje Komisji:
 - Orzeczenie ETS w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH,
 - Decyzja KE N 258/2000 – Niemcy z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie Parku Wodnego w Dorsten,
 - Decyzja KE NN50/2007 – Austria – Indemnity scheme for federal museums,
 - Decyzja KE N 497/2006 – Czechy - Přerov Municipal Hall (Přerov Městský Dům).
- Nie podlega ocenie w przypadku pomocy de minimis.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM WPŁYWU

- Zgodnie z nową linią oceny wpływ środka pomocowego na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE **nie może być domniemywany lub tylko hipotetyczny**.
- Musi zostać wykazane, w oparciu o dające się przewidzieć skutki danego środka pomocowego, dlaczego zakłada on lub grozi zakłóceniem konkurencji i może wpływać na wymianę handlową.
- A zatem, jeśli nie ma takich dających się rozsądnie przewidzieć skutków, dany środek nie stanowi pomocy państwa.
- Analiza polega na ocenie:
 - czy beneficjent prowadzi działalność na ograniczonym terytorium państwa członkowskiego,
 - czy przyciąga zagranicznych kontrahentów, wreszcie
 - czy środek będzie miał większy niż marginalny wpływ na inwestycje zagraniczne bądź podejmowanie działalności gospodarczej na danym terenie przez zagranicznych przedsiębiorców.
- Jednakże nadal wykluczenie pomocy państwa przez to, że wsparcie nie wpływa na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi jest wyjątkiem.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM WPŁYWU

- Komunikat Komisji w sprawie uproszczonej procedury rozpatrywania niektórych rodzajów pomocy publicznej wskazuje, że określone instrumenty, które wspierają rozwój lokalnej infrastruktury mogą nie stanowić pomocy państwa ze względu na brak wpływu na wymianę handlową, przy założeniu, że:
 - pomoc nie prowadzi do przyciągnięcia inwestycji do danego regionu, oraz
 - towary/usługi świadczone przez beneficjenta mają charakter lokalny lub ich atrakcyjność jest ograniczona do określonego obszaru, oraz
 - wpływ na konsumentów z sąsiednich państw członkowskich jest marginalny, oraz
 - udział rynkowy beneficjenta jest minimalny, bez względu na zastosowaną definicję rynku właściwego oraz że beneficjent nie należy do większej grupy przedsiębiorstw.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM WPŁYWU

- Przykładowe czynniki brane pod uwagę przy ocenie lokalnego charakteru infrastruktury:
 - geograficzny „obszar ciążenia” danej infrastruktury, tzn. z jakiego obszaru przyciąga użytkowników;
 - preferencje potencjalnych użytkowników: czy są gotowi podróżować dalej, by skorzystać z danej infrastruktury?
 - czy infrastruktura oferuje zakres usług, który jest więcej niż „nieznaczny” w porównaniu do skali usług oferowanych na rynku?
 - wielkość beneficjenta (jego roczne obroty itp.).
 - Wiele zależy od charakteru danego rynku.
-
- Przykładowo Komisja w jednej z decyzji związanej z pomocą państwa uznała, że fakt, iż dana przystań oferuje jedynie 0,03 miejsc postojowych w danym kraju oraz 0,006 w skali UE oznacza, że oferuje usługi o wyłącznie lokalnym charakterze.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE - KRYTERIUM WPŁYWU

- Decyzja KE z 12 stycznia 2001 r. w sprawie N 258/2000 – Pomoc dla Parku Wodnego Dorsten: finansowanie basenu pływackiego nie będzie spełniało przesłanki wpływu na wymianę handlową, gdy łącznie spełnione zostaną takie warunki:
 - z jego usług nie będą korzystać obywatele innych państw członkowskich lub odsetek tych osób będzie marginalny, co wskazywałoby na lokalny charakter obiektu (ok. 90% odwiedzających pochodzi z obszaru do 50 km od basenu),
 - obiekt nie będzie przedmiotem aktywnej promocji nastawionej na pozyskanie zagranicznych klientów,
 - w pobliskich miejscowościach nie znajdują się obiekty o porównywalnym charakterze, świadczące podobne usługi

POMOC PAŃSTWA WOBREK WOLI PRZEDSIĘBIORSTWA

- Wyrok TSUE z dnia 19 marca 2013 r. w sprawach połączonych C-399/10 i C-401/10 Bouygues Telecom SA przeciwko Komisji:
 - w 2001 r. France Telecom przeżywał trudności finansowe (niskie ceny akcji oraz rating);
 - minister ds. gospodarki oświadczył, że państwo – działając jako prywatny inwestor, podjęłoby wszelkie kroki, gdyby France Telecom był w trudnej sytuacji;
 - dzięki oświadczeniu rating nie spadł do poziomu śmieciowego, a ceny akcji wzrosły;
 - państwo przesłało France Telecom umowę pożyczki (o wartości 9 mld euro), której przedsiębiorca nie zaakceptował;
 - sąd uznał, że France Telecom pomimo niezaakceptowania pożyczki uzyskał przysporzenie ze źródeł państwowych, które potencjalnie stanowiłoby obciążenie dla budżetu państwa.

WAŻNY PROJEKT STANOWICY PRZEDMIOT WSPÓLNEGO ZAIINT.

- Art. 107 ust. 3 lit. b TFUE: *„za zgodną z rynkiem wewnętrznym może być uznana pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego”.*
- W wyroku z dnia 08 marca 1988 w sprawach połączonych C 62/87 i C 72/87 *Exécutif régional wallon* i *SA Glaverbel/Komisja*, odnaleźć można wskazówki interpretacyjne na temat uznania projektu za ważny i jednocześnie stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania:
 - pomoc musi przyczyniać się do realizacji projektu oraz
 - projekt musi być precyzyjnie określony, oraz
 - projekt musi być istotny jakościowo i ilościowo, oraz
 - w projekcie musi uczestniczyć jednocześnie kilka państw członkowskich i projekt musi służyć całej Unii.

KATEGORIE BŁĘDÓW DOTYCZĄCYCH POMOCY PAŃSTWA

- Błędy dotyczące pomocy państwa wykryte przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w latach 2010-2014 w ramach corocznych kontroli zgodności można podzielić na cztery kategorie:
 - zbyt wysoki poziom intensywności pomocy,
 - brak efektu zachęty,
 - niewykryta pomoc państwa lub brak notyfikacji,
 - nieprzestrzeganie wymogów w zakresie monitorowania lub wymogów formalnych.

ZBYT WYSOKI POZIOM INTENSYWNOŚCI POMOCY

- W wielu przypadkach (co uzależnione jest między innymi od kategorii pomocy) pułapy intensywności mogą zostać zwiększone w odniesieniu do MŚP, co określa się mianem „premi dla MŚP”.
 - Częsty błąd w tej kategorii polegał na tym, że instytucja zarządzająca uznawała duże przedsiębiorstwo za MŚP i przyznawała mu premię, mimo że przedsiębiorstwo się do niej nie kwalifikowało.
- W Słowenii, w ramach notyfikowanego Komisji programu dla MŚP, przyznano pomoc na rzecz projektu finansowanego z EFRR, polegającego na prowadzeniu działalności badawczej i rozwojowej. Beneficjent został ustanowiony na mocy umowy konsorcjum zawartej pomiędzy dziewięcioma podmiotami, z których jeden był MŚP. Wszystkie pozostałe podmioty były dużymi przedsiębiorstwami. Beneficjent uzyskał premię dla MŚP, mimo że prowadził działalność badawczą wyłącznie w imieniu dużych przedsiębiorstw. Do części wydatków kwalifikowalnych należało zatem zastosować pułap intensywności pomocy w wysokości 25%, a nie 50%, jak miało to miejsce.

BRAK EFEKTU ZACHĘTY

- Pomoc państwa skutecznie przyczyni się do osiągnięcia pożądaných celów w zakresie polityki publicznej tylko wówczas, gdy będzie zapewniać efekt zachęty, czyli gdy będzie skłaniać beneficjentów pomocy do działań, których bez tej pomocy by nie podjęli.
 - Z tego względu beneficjent musi wykazać, że bez wsparcia dany projekt nie zostałby zrealizowany.
 - Trybunał wykrył również przypadki, w których prace rozpoczęły się przed złożeniem wniosku o dofinansowanie do instytucji przyznającej pomoc, co świadczy o tym, że pomoc ta nie była niezbędna do realizacji projektu.
-
- W ramach projektu finansowanego z EFRR w Polsce, który polegał na budowie centrum logistycznego, beneficjent nie wykazał we wniosku o dofinansowanie, że pomoc doprowadzi do znaczącego zwiększenia zasięgu lub rozmiaru projektu, wydatkowanej kwoty bądź do przyspieszenia zakończenia projektu, jak wymagają przepisy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych z 2008 r. W rezultacie projekt, który mógł skorzystać z dofinansowania UE w wysokości 23,2 mln euro, był niekwalifikowalny i został wycofany przez państwo członkowskie.

NIEWYKRYTA POMOC PAŃSTWA LUB BRAK NOTYFIKACJI

- W przypadku błędów polegających na tym, że instytucja zarządzająca niepoprawnie zaklasyfikowała wsparcie na rzecz projektu jako niestanowiące pomocy państwa lub z innych powodów nie zgłosiła pomocy Komisji, Trybunał rozważył najpierw, czy pomoc mogła podlegać wyłączeniu z obowiązku zgłoszenia, na przykład na mocy rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych.
- Trybunał uznawał, że dany błąd miał wpływ finansowy, jedynie jeśli nie było podstawy do wyłączenia.
- W ramach projektu współfinansowanego z EFRR w Republice Czeskiej, który polegał na budowie infrastruktury badawczej, instytucja zarządzająca nie zgłosiła Komisji pomocy, ponieważ była przekonana, że prowadzona działalność naukowa nie miała charakteru gospodarczego. Beneficjent prowadził badania naukowe po części niekomercyjnie, jednak w znacznym zakresie wykonywał je na zlecenie. W rezultacie wsparcie w wysokości 1,8 mln euro stanowiło pomoc państwa, w związku z czym powinno zostać zgłoszone Komisji i przyznane jedynie pod warunkiem zatwierdzenia przez nią.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

NIEPRZESTRZEGANIE WYMOGÓW W ZAKRESIE MONITOROWANIA

- Istotne jest, by instytucje zarządzające przestrzegały wymogów w zakresie monitorowania i weryfikowania oraz innych wymogów formalnych, które ustanowiono, by zagwarantować, że środki stanowiące pomoc państwa są zgodne z rynkiem wewnętrznym.
 - Wymogi te mają również zastosowanie do pomocy de minimis. W tym kontekście szczególna trudność polega na tym, że przedsiębiorstwa mogą otrzymywać pomoc finansową wielokrotnie, z różnych źródeł, a w sumie kwoty te mogą przekroczyć pułap pomocy de minimis.
 - Kilka błędów w tej kategorii wynikało z braku weryfikacji, czy nie doszło do kumulacji pomocy de minimis.
-
- W przypadku projektu współfinansowanego z EFRR we Francji, który polegał na budowie budynku przemysłowego, instytucja zarządzająca zatwierdziła przyznane wsparcie jako pomoc de minimis, nie uwzględniając dwóch wcześniejszych dotacji przyznanych temu samemu beneficjentowi w okresie trzech lat. W tym przypadku nie odnotowano wpływu finansowego, ponieważ całkowita kwota pomocy nie przekroczyła pułapu de minimis.

KONTROLE PROJEKTÓW INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ

- W 1994 r. Komisja wydała wytyczne, zgodnie z którymi realizacja projektów infrastruktury publicznej stanowiła działanie w ramach ogólnej polityki gospodarczej, które nie podlegało zasadom pomocy państwa.
 - W związku z tym państwa członkowskie nie zgłaszały Komisji finansowania publicznego w przypadku inwestycji w porty lotnicze, porty morskie czy podobne obiekty infrastruktury publicznej.
 - W wytycznych tych Komisja wskazała już jednak, że za pomoc państwa można uznać działania podejmowane w portach lotniczych, które mogą pośrednio lub bezpośrednio przysparzać korzyści przewoźnikom.
 - Rozróżnienia między infrastrukturą „publiczną” i „specjalną” dokonano w rocznym sprawozdaniu dotyczącym konkurencji z 1995 r., a później również w vademecum Komisji z 2003 r. dotyczącym pomocy państwa.
 - W 2014 r., odnosząc się do wyroków Aéroports de Paris i Lipsk/Halle, Komisja wyraziła opinię, że orzeczenia te będą miały zastosowanie do każdego rodzaju infrastruktury wykorzystywanej na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej, bez względu na sektor.
-
- W wyroku z grudnia 2000 r. w sprawie Aéroports de Paris Sąd orzekł, że działalność portu lotniczego, obejmująca świadczenie usług portu lotniczego na rzecz przedsiębiorstw lotniczych i operatorów świadczących usługi w obrębie portów lotniczych, stanowi działalność gospodarczą i w związku z tym podlega zasadom pomocy państwa.
 - W marcu 2011 r., w wyroku w sprawie portu lotniczego Lipsk/Halle, Sąd orzekł z kolei, że jeśli budowa infrastruktury (np. pasa startowego) jest nierozzerwalnie związana z działalnością gospodarczą (np. transportem pasażerów samolotem), sama taka budowa stanowi działalność gospodarczą.

TRYBY POMOCOWE FINANSOWANIA PROJEKTU

- Udzielanie pomocy indywidualnej: pomoc ad hoc lub pomoc przyznana na podstawie programu pomocowego indywidualnemu przedsiębiorcy – pomoc notyfikowana do KE.
- Udzielanie pomocy wprost na podstawie wyłączenia blokowego (GBER) – pomoc zgłaszana do KE.
- Udzielanie pomocy w ramach programu pomocowego: abstrakcyjnie i ogólne określonym przedsiębiorcom.
- Udzielenie pomocy wprost na podstawie art. 106.2. TFUE: dotyczy podmiotów na których ciąży obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym (tzw. rekompensata z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym).
- Udzielanie pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji – pomoc notyfikowana do KE.
- Udzielanie pomocy de minimis.

OGÓLNE ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WYŁĄCZEŃ BLOKOWYCH

- Komisja przyjęła rozporządzenie, w myśl którego pewne kategorie pomocy, które uznano za prawdopodobnie zgodne z rynkiem wewnętrznym, nie podlegają wymogowi zgłoszenia, jeśli spełnione zostały wszystkie warunki, chyba że kwota pomocy przewyższa określone progi.
- Jest to ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych. Do kategorii tych należy na przykład pomoc państwa na rzecz kultury i ochrony środowiska.
- Umożliwia ono państwom członkowskim wdrażanie wielu środków pomocy bez konieczności przechodzenia przez procedury notyfikacji lub ocenę zgodności przeprowadzaną przez Komisję. W rozporządzeniu zawarto szereg postanowień ogólnych, jak również postanowienia mające zastosowanie do poszczególnych kategorii pomocy. Pomoc wchodząca w zakres tego rozporządzenia i spełniająca przewidziane w nim wymogi jest automatycznie uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Mimo to w przypadku dużych środków pomocy (o wielkości przekraczającej progi powodujące obowiązek zgłoszenia) notyfikacja jest wymagana z uwagi na potencjalny wpływ tych środków na konkurencję.

POMOC *DE MINIMIS*

- Komisja ustaliła, że pomoc do wysokości 200 tys. euro przyznana jednemu beneficjentowi w okresie trzech lat nie zakłóca konkurencji ani nie wywiera niekorzystnego wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- Tego rodzaju pomoc określana jest mianem pomocy *de minimis*, a ponieważ nie zakłóca ona konkurencji, nie grozi jej zakłóceniem ani nie wpływa negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi, nie jest klasyfikowana jako pomoc państwa i nie musi być zgłaszana Komisji.
- W przypadku usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym odnośny pułap jest wyższy i wynosi 500 tys. euro.

POMOC PUBLICZNA A POMOC DE MINIMIS

- Podstawowe różnice:
 - przeznaczenie pomocy,
 - katalog kosztów kwalifikowanych,
 - poziom dofinansowania,
 - wysokość wkładu prywatnego,
 - limity udzielanej pomocy,
 - występowanie efektu zachęty,
 - podstawa prawna udzielania pomocy.

PROJEKT NIEOBJĘTY POMOCĄ PAŃSTWA

- Realizacja projektu generującego dochód, zgodnie z kryteriami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013, za wyjątkiem przypadków, gdy inaczej stanowią przepisy krajowe.
- Realizacja projektu w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego (tzw. projektu hybrydowego).

BENEFICJENT WG ROZPORZĄDZENIA OMNIBUS

- Rozporządzenie Omnibus, tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. wprowadziło zmienioną definicję *beneficjenta*.
- *Beneficjent* oznacza podmiot publiczny lub prywatny lub osobę fizyczną, odpowiedzialne za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i wdrażanie operacji, oraz
 - w kontekście pomocy państwa – podmiot, który otrzymuje pomoc, z wyjątkiem przypadku gdy kwota pomocy dla poszczególnych przedsiębiorstw jest niższa niż 200 tys. euro, w którym to przypadku dane państwo członkowskie może zdecydować, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy (bez uszczerbku dla rozporządzeń Komisji nr 1407/2013, nr 1408/2013 i nr 717/2014 oraz
 - w kontekście instrumentów finansowych na mocy części drugiej tytuł IV niniejszego rozporządzenia – podmiot, który wdraża instrument finansowy lub, w stosownych przypadkach, fundusz funduszy;

POMOC NA TRZECH POZIOMACH

KLUCZOWE WYROKI TSUE

- Wyrok Trybunału z 24.10.2002 r. w sprawie C-82/01 P Aeroports de Paris:
 - działalność polegająca na utrzymywaniu i zarządzaniu infrastrukturą transportową jest działalnością gospodarczą, jeśli polega na udostępnianiu infrastruktury za opłatą.
- Wyrok Sądu z 24.03.2011 r. w sprawach T-443/08 i T-455/08 Leipzig/Halle, potwierdzony wyrokiem Trybunału z 19.12.2012 r. w sprawie C-288/11 P:
 - publiczne finansowanie budowy infrastruktury, która będzie później wykorzystywana w celu prowadzenia działalności gospodarczej, stanowi pomoc publiczną. Nie da się zatem oddzielić etapu budowy od etapu eksploatacji.

POZIOMY WYSTĘPOWANIA POMOCY PUBLICZNEJ

- Pomoc publiczna może wystąpić nie tylko na poziomie bezpośredniego beneficjenta wsparcia zasobów państwowych, ale także na innych, niższych poziomach.
- Zazwyczaj są to trzy poziomy:
 - poziom zarządcy infrastruktury,
 - poziom podmiotów wykonujących działalność z wykorzystaniem infrastruktury (operatorów),
 - poziom użytkowników końcowych.

KORZYŚĆ POŚREDNIA

- Korzyść uzyskać może nie tylko bezpośredni odbiorca wsparcia, ale także przedsiębiorstwa, które korzystają z pomocy pośrednio, np. funkcjonują na dalszych poziomach działalności. Nie chodzi jednak o zwykłe, uboczne efekty gospodarcze danego środka wsparcia (takie są bowiem nieodłącznie związane z praktycznie każdym środkiem pomocowym).
- Natomiast w przypadku, gdy bezpośredni beneficjent wsparcia jest swoistym pośrednikiem, który przekazuje korzyść beneficjentowi końcowemu i nie zachowuje żadnej korzyści dla siebie, nie jest uznawany za beneficjenta pomocy publicznej.
- Korzyść pośrednia na rzecz beneficjenta końcowego może wystąpić także w sytuacji, gdy bezpośredni beneficjent wsparcia nie jest przedsiębiorstwem w rozumieniu unijnych przepisów o pomocy publicznej.

KORZYŚĆ POŚREDNIA

- Gdy właściciel dokonuje z dofinansowaniem modernizacji infrastruktury, na której funkcjonuje operator posiadający umowę wieloletnią:
 - brak konieczności rozwiązania umowy i ponownego wyboru operatora, ale
 - w celu wyeliminowania pośredniej pomocy dla operatora, może zaistnieć konieczność „urynkowienia” czynszu, tj. podwyższenia go w celu dostosowania do poziomu rynkowego – zmodernizowana infrastruktura przynosi większe korzyści, zatem rynkowy poziom czynszu jest wyższy (np. przez operat szacunkowy).

POMOCNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

- W przypadkach wykorzystywania infrastruktury do celów tak komercyjnych, jak i niekomercyjnych, gdy jest ona wykorzystywana prawie wyłącznie do celów prowadzenia działalności niegospodarczej, finansowanie infrastruktury może w całości wychodzić poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem że użytkowanie infrastruktury do celów gospodarczych zachowa charakter czysto pomocniczy, tj. działalności, która jest bezpośrednio powiązana z eksploatacją infrastruktury, konieczna do eksploatacji infrastruktury lub nieodłącznie związana z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym.
- Zasadniczo nakłady na taką działalność pomocniczą (np. materiał, sprzęt, praca, kapitał) są takie same, jak na podstawową działalność o charakterze niegospodarczym.
- Jeżeli chodzi o potencjał infrastruktury, zakres działalności gospodarczej o charakterze pomocniczym musi pozostać ograniczony (do 20% całkowitych rocznych zasobów infrastruktury).
- *Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa.*

POMOCNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

- Brak jest jednej metodologii obliczania parametru „20% całkowitych rocznych zasobów danego podmiotu”.
 - Nie należy korzystać z podejścia dochodowego.
 - Można wykorzystać np. kryteria:
 - czasu pracy,
 - powierzchni,
 - zdolności produkcyjnych.
 - Działalność pomocnicza to działalność nie tylko ograniczona do 20% rocznych zasobów, lecz także bezpośrednio związana z funkcjonowaniem danej instytucji i konieczna do jej funkcjonowania lub nieodłącznie związana z jej główną działalnością niegospodarczą.
- Wg opinii Rzecznika Generalnego Juliane Kokott wyrażonej w odniesieniu do sprawy C-74/16 Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania przeciwko Ayuntamiento de Getafe: *należy przyjąć, że w zwykłym wypadku działalność gospodarcza może zostać uznana za całkowicie drugorzędną w porównaniu z działalnością niegospodarczą, jeżeli jej rozmiar wynosi mniej niż 10% omawianej działalności danej jednostki* (opinia z dnia 16 lutego 2017 r.).

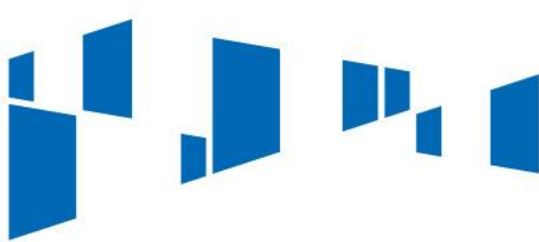
REGULARNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA I NIEGOSPODARCZA

- Jeżeli infrastruktura jest użytkowana zarówno do działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, finansowanie publiczne będzie podlegało zasadom pomocy publicznej wyłącznie w zakresie, w jakim będzie obejmowało koszty związane z działalnością gospodarczą.
- Jeżeli możliwe jest oddzielenie kosztów i przychodów związanych z działalnością gospodarczą i niegospodarczą, zasady pomocy publicznej mają zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do przyznanego wsparcia ze strony państwa w kwocie przewyższającej koszty prowadzenia działalności niegospodarczej.
- Koszty i dochody z każdego rodzaju działalności należy rozliczać osobno, konsekwentnie stosując obiektywnie uzasadnione zasady rachunku kosztów.

TYMCZASOWE RAMY ŚRODKÓW POMOCY PAŃSTWA W CELU WSPARCIA GOSPODARKI

ZASADY OGÓLNE

- Pomoc publiczna może być udzielana wyłącznie na podstawie notyfikowanych programów pomocowych.
- W ramach funduszy strukturalnych do dyspozycji pozostają:
 - rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy z instrumentów finansowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014–2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 - *program pomocy SA.56896*.
 - rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 kwietnia 2020r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 - *program pomocy SA.57015*.
 - rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w uproszczonej formie wsparcia zwrotnego ze środków instrumentów inżynierii finansowej podlegających ponownemu wykorzystaniu oraz z instrumentów finansowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 - *program pomocy SA.57191*.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

KONTEKST

- Komisja przyjęła tymczasowe ramy pomocy państwa, aby umożliwić pełnej elastyczności przewidzianej w zasadach pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w związku z pandemią koronawirusa.
- Przewidziano następujące rodzaje pomocy:
 - dotacje bezpośrednie, zastrzyki kapitału, selektywne korzyści podatkowe oraz zaliczki,
 - gwarancje państwowe na pożyczki zaciągane przez przedsiębiorstwa,
 - subsydiowane pożyczki ze środków publicznych dla przedsiębiorstw,
 - gwarancje dla banków kierujących pomoc państwa do gospodarki realnej,
 - krótkoterminowe ubezpieczenia kredytów eksportowych,
 - wsparcie na badania i rozwój związane z koronawirusem,
 - wsparcie na budowę i rozbudowę placówek przeprowadzających testy,
 - wsparcie na wytwarzanie produktów istotnych z punktu widzenia walki z pandemią koronawirusa,
 - wsparcie w formie odroczenia płatności podatkowych lub zawieszenia składek na ubezpieczenie społeczne,
 - wsparcie w formie dopłat do wynagrodzeń pracowników,
 - pomoc w formie dokapitalizowania.

LIMITY POMOCY – SEKCJA 3.1. KOMUNIKATU KOMISJI

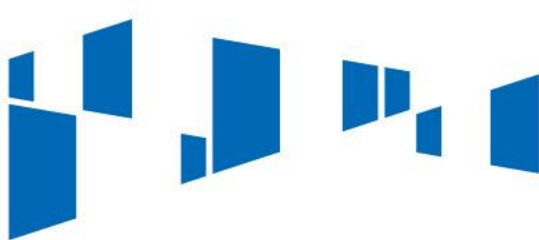
- Przedsiębiorca może uzyskać pomoc publiczną w łącznej wysokości:
 - 100 tys. euro – gdy prowadzi działalności w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych,
 - 120 tys. euro – gdy prowadzi działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury,
 - 800 tys. euro – w pozostałych przypadkach.
- W przypadku prowadzenia działalności w więcej niż jednym ww. sektorze i przy braku posiadania rozdzielności rachunkowej może otrzymać pomoc związaną z jego zwykłą działalnością gospodarczą, ale nie do limitu 800 tys. euro, ale do limitu właściwego dla pomocy w odniesieniu do sektora produkcji podstawowej produktów rolnych (100 tys. euro) lub rybołówstwa i akwakultury (120 tys. euro).

LIMITY POMOCY – SEKCJA 3.1. KOMUNIKATU KOMISJI

- Przy określaniu limitu pomocy publicznej należy wziąć pod uwagę wszelką wcześniejszą pomoc z sekcji 3.1 uzyskaną przez beneficjenta oraz podmioty z nimi powiązane w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika 1 do rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014.
- Należy wziąć pod uwagę zarówno powiązania formalne, jak i występujące za pośrednictwem osób fizycznych lub grup osób fizycznych działających wspólnie, nie bierze się natomiast pod uwagę relacji partnerstwa.
- Jaka pomoc jest udzielana na podstawie Sekcji 3.1.? Np:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów (BGK),
 - zwolnienie z podatku od nieruchomości (JST),
 - ulgi w płatnościach z tytułu najmu/dzierżawy/użytkowania (JST),
 - zwolnienie z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek (ZUS),
 - dotacje lub pomoc zwrotna w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.

DOZWOLONA POMOC PUBLICZNA

- łączna kwota pomocy nie przekracza 800 000 EUR na przedsiębiorstwo. Pomoc można przyznawać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje, pożyczki i kapitał własny, pod warunkiem że łączna wartość nominalna takich środków pozostanie poniżej całkowitego pułapu wynoszącego 800 000 EUR na przedsiębiorstwo.
- Pomoc jest przyznawana na podstawie programów pomocy posiadających szacowany budżet.
- Pomoc może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji (w rozumieniu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w dniu 31 grudnia 2019 r.; może być ona przyznana przedsiębiorstwom, które nie znajdują się w trudnej sytuacji lub przedsiębiorstwom, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale które później napotkały trudności lub znalazły się w trudnej sytuacji z powodu epidemii COVID-19.
- Pomoc przyznaje się nie później niż 31 grudnia 2020 r.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

DE MINIMIS

WSPÓLNOTOWE PODSTAWY PRAWNE

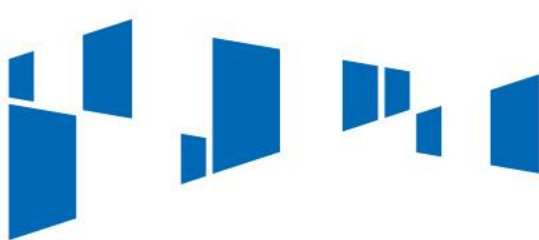
- Pomoc *de minimis*:
 - Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*.
 - Rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym.
 - Rozporządzenie Komisji (UE) 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym.
 - Rozporządzenie Komisji (UE) 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

LIMIT POMOCY *DE MINIMIS*

- Globalna wartość pomocy *de minimis* uzyskanej przez beneficjenta pomocy nie może przekroczyć wysokości:
 - 200 tys. euro, lub
 - 100 tys. euro – w przypadku beneficjenta pomocy prowadzącego działalność w sektorze transportu drogowego, w okresie bieżącego roku kalendarzowego oraz dwóch lat go poprzedzających.
- W przypadku beneficjentów pomocy *de minimis*, u których rok obrachunkowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, pod uwagę należy wziąć lata obrachunkowe.

FORMALNOŚCI DLA POMOCY DE MINIMIS

- Złożenie przez beneficjenta pomocy Formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc *de minimis* – Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów dnia 24 października 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis*.
- Złożenie przez beneficjenta pomocy Oświadczenia o wysokości uzyskanej pomocy *de minimis* oraz pomocy *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie lub o nieuzyskaniu pomocy *de minimis*.
- Wystawienie beneficjentowi pomocy Zaświadczenia o udzielonej pomocy *de minimis* – zaświadczenia wydawane są w dniu udzielenia pomocy (gdy pomoc jest przyznawana na podstawie umowy/decyzji, to wraz z tą umową/decyzją w dniu jej wydania).

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

ZAŚWIADCZENIE O POMOCY *DE MINIMIS*

- Zawartość:
 - data wydania,
 - pieczęć podmiotu udzielającego pomocy,
 - nazwa, numer NIP, siedziba i adres podmiotu udzielającego pomocy,
 - określenie beneficjenta pomocy,
 - dzień udzielenia pomocy,
 - wartość pomocy brutto w złotych i w euro,
 - stwierdzenie, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą *de minimis*,
 - wskazanie podstawy prawnej udzielenia pomocy,
 - dane osoby upoważnionej do wydania zaświadczenia,
 - wskazanie czy mamy do czynienia z pomocą *de minimis* w sektorze transportu,
 - ewentualna informacja o stwierdzeniu nieważności uprzednio wydanego zaświadczenia.

POJEDYNCZY ORGANIZM GOSPODARCZY

- Jedna jednostka gospodarcza posiada w drugiej jednostce gospodarczej większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków.
- Jedna jednostka gospodarcza ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innej jednostki gospodarczej.
- Jedna jednostka gospodarcza ma prawo wywierać dominujący wpływ na inną jednostkę gospodarczą zgodnie z umową zawartą z tą jednostką lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki.

POJEDYNCZY ORGANIZM GOSPODARCZY

- Jedna jednostka gospodarcza, która jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innej jednostce gospodarczej lub jej członkiem, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami, wspólnikami lub członkami tej jednostki, większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków tej jednostki.
- Jednostki gospodarcze pozostające w jakimkolwiek ze stosunków, o których mowa w pkt. 1-4, za pośrednictwem jednej innej jednostki gospodarczej lub kilku innych jednostek gospodarczych również są uznawane za jedno przedsiębiorstwo.

KUMULACJA POMOCY *DE MINIMIS*

- W przypadku połączenia lub przejęcia przedsiębiorstw, w celu ustalenia, czy nowa pomoc *de minimis* dla nowego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa przejmującego nie przekracza odpowiedniego pułapu, uwzględnia się wszelką wcześniejszą pomoc *de minimis* przyznaną któremukolwiek z łączących się przedsiębiorstw.
- Pomoc *de minimis* przyznana przed połączeniem lub przejęciem pozostaje zgodna z prawem.

KUMULACJA POMOCY *DE MINIMIS*

- Jeżeli przedsiębiorstwo podzieli się na co najmniej dwa osobne przedsiębiorstwa, pomoc *de minimis* przyznana przed podziałem przydziela się przedsiębiorstwu, które z niej skorzystało, co oznacza zasadniczo przedsiębiorstwo, które przejmuje działalność, w odniesieniu do której pomoc *de minimis* została wykorzystana.
- Jeżeli taki przydział jest niemożliwy, pomoc *de minimis* przydziela się proporcjonalnie na podstawie wartości księgowej kapitału podstawowego nowych przedsiębiorstw zgodnie ze stanem na dzień wejścia podziału w życie.

PRZENIESIENIE POMOCY NA BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

- KE przyznaje, że w przypadku organizacji imprez promocyjnych trudno jest z góry przewidzieć ilu uczestników weźmie w nich udział, ponieważ faktyczna frekwencja jest z reguły niższa niż liczba zapisanych na takie wydarzenia osób.
- Jeżeli nie ma możliwości ustalenia jasnej i przejrzystej metodologii w celu obliczenia *ex ante* wartości pomocy, która ma zostać przeniesiona na beneficjentów końcowych, taka pomoc nie może zostać uznana za pomoc przejrzystą.
- Wówczas jako beneficjenta końcowego pomocy należy traktować organizatora imprezy.
- Gdy pośrednik jest w stanie obliczyć korzyść, jaka zostanie przeniesiona na beneficjentów końcowych, ma on obowiązek poinformować ich, że przez swoje uczestnictwo w imprezie promocyjnej skorzystają z pomocy *de minimis*, której wartość należy uwzględnić przy obliczaniu trzyletniego pułapu pomocy *de minimis*.
- Wartość pomocy ustala się w wysokości rzeczywistej, a nie na podstawie uśrednionej reguły, oraz *ex ante*, żeby spełnić regułę przejrzystości pomocy.

ROZPORZĄDZENIE KE 1407/2013

- Art.3.4. Pomoc de minimis uznaje się za przyznaną w dniu, w którym przedsiębiorstwo uzyskuje prawo otrzymania takiej pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym, niezależnie od terminu wypłacenia pomocy de minimis temu przedsiębiorstwu.

ROZPORZĄDZENIE KE 1407/2013

- Art.3.6. Do celów stosowania pułapów (...) pomoc wyraża się jako dotację pieniężną. Wszystkie podane wartości są wartościami brutto, czyli nie uwzględniają potrąceń z tytułu podatków ani innych opłat. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy stanowi ekwiwalent dotacji brutto pomocy.
 - Art.3.6. Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do wartości w momencie przyznania pomocy. Stopą procentową stosowaną do dyskontowania jest stopa dyskontowa mająca zastosowanie w momencie przyznania pomocy.
- Dyskontowanie to proces obliczania wartości bieżącej danej kwoty pieniędzy na podstawie jej wartości w określonym momencie w przyszłości.
 - Dyskontowanie polega na pomnożeniu wartości bieżącej danej kwoty przez tzw. czynnik dyskontujący.

DYSKONTOWANIE POMOCY DE MINIMIS

- Wzór znajduje się w Rozporządzeniu RM z dnia 17 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. 122, poz. 1008 ze zm.).
- Wzór na *czynnik dyskontujący*: $\frac{1}{(1+rd)^n}$, gdzie
 - r_d - stopa dyskontowa wyrażona w ułamku dziesiętnym obowiązująca w dniu udzielenia pomocy,
 - n - numer okresu, dla którego dokonuje się dyskontowania.
- *Stopa dyskontowa* – stopa oprocentowania równa stopie bazowej Komisji Europejskiej podwyższonej o 1 punkt procentowy.
- *Okres dla którego dokonuje się dyskontowania* – okres płatności wyrażony w dniach, miesiącach, kwartałach, półroczach lub latach, stosowany odpowiednio do zaistniałej sytuacji; gdy okres płatności jest inny niż rok, należy rozliczyć stopę dyskontową na krótsze okresy.

REGIONALNA POMOC INWESTYCYJNA

TRANSPORT ORAZ ZWIĄZANA INFRASTRUKTURA

- Art. 2 pkt 5 i pkt 45 GBER: transport oznacza:
 - transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy, kolejowy lub wodny śródlądowy,
 - transport towarowy transport zarobkowy.
- W ścisłym rozumieniu wg klasyfikacji NACE:
 - transport lądowy oraz rurociągowy (wyjątek: działalność taksówek osobowych, działalność usługowa związana z przewodnikami, transport rurociągowy),
 - transport wodny,
 - transport lotniczy (wyjątek: kosmiczny).

TRANSPORT ORAZ ZWIĄZANA INFRASTRUKTURA

- „*Związana infrastruktura*” – infrastruktura, która jest konieczna i używana do dostarczania usług transportowych.
 - Szerokie ujęcie, czyli nie tylko infrastruktura wchodząca ściśle w zakres działalności z NACE (np. tory w przypadku transportu kolejowego).
- Infrastruktura niezbędna do obsługi transportu multimodalnego, w tym np. parkingi, rampy, place składowe i przeładunkowe, drogi wewnętrzne, tory kolejowe, magazyny.
 - Wyposażenie terminali (np. dźwigi, żurawie samochodowe, wozy podnośnikowe, lokomotywy manewrowe, bramowe suwnice kontenerowe).

SEKTOR WYTWARZANIA ENERGII I JEJ DYSTRYBUCJI

- Zastosowanie przepisów dotyczących pomocy publicznej w sektorze energetycznym (sekcja 7 GBER i EÉAG).
- Przedsiębiorca działa w innym sektorze (np. chemicznym), ale sprzedaje nadwyżki energii wyprodukowanej na własne potrzeby – może uzyskać RPI wyłącznie w zakresie działalności podstawowej (w przypadku pomocy dotyczącej produkcji energii ocena w oparciu o reguły środowiskowe).
- Przedsiębiorca nie działa w sektorze produkcji i dystrybucji energii, ale część kosztów dotyczy budowy infrastruktury do wytwarzania energii wykorzystywanej wyłącznie na jego potrzeby (nie będzie sprzedawał na zewnątrz) – może uzyskać RPI tylko w zakresie części nie związanej z wytwarzaniem energii.
- Bez znaczenia, czy energia wykorzystywana jest na własne potrzeby czy podlega sprzedaży innym użytkownikom.
- Możliwość oddzielenia instalacji służącej do produkcji energii wraz z odrębnymi kosztami kwalifikowanymi i ocena zgodności pomocy w oparciu o sekcję 7 GBER.

EFEKT ZACHĘTY

- Pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy **przed rozpoczęciem prac nad projektem** lub rozpoczęciem działalności.
- Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać co najmniej następujące informacje:
 - nazwę przedsiębiorstwa i informację o jego wielkości;
 - opis projektu, w tym daty jego rozpoczęcia i zakończenia;
 - lokalizację projektu;
 - wykaz kosztów projektu;
 - rodzaj pomocy oraz kwota finansowania publicznego.

ROZPOCZĘCIE PRAC NAD PROJEKTEM

- Rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw.
- Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac.
- W odniesieniu do przejęć „*rozpoczęcie prac*” oznacza moment nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem.

ROZPOCZĘCIE PRAC NAD PROJEKTEM

- Przy zawarciu umowy – przesądzenie czy jest to „*pierwsze wiążące zobowiązanie*”, niekoniecznie zależy od formalnej klasyfikacji umowy, ale od warunków w niej zawartych.
 - „*Nieodwracalność inwestycji*” – niemożność jednostronnego wycofania się bez poniesienia znacznej szkody.
 - Prace uważa się za rozpoczęte jeśli zobowiązania wynikające z umowy są tego rodzaju, że z ekonomicznego punktu widzenia powodują trudności z wycofaniem się z realizacji projektu, w szczególności gdyby w wyniku wycofania się z inwestycji została utracona znaczna kwota pieniędzy.
- Ogłoszenie przetargu, zaproszenie do składania ofert (czy samo zaproszenie skutkuje prawnie wiążącym zobowiązaniem).
 - Zatrudnienie części pracowników przed złożeniem wniosku (istotne czy w świetle przepisów krajowych umowy mogą być w każdym czasie rozwiązane bez finansowych konsekwencji dla przedsiębiorcy).
 - Koszty kwalifikowane projektu, na podstawie których przyznawana jest pomoc, muszą być określone przed jego rozpoczęciem i przed zgłoszeniem pomocy.

INWESTYCJA POCZĄTKOWA

- Inwestycja w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z:
 - założeniem nowego zakładu,
 - zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu,
 - dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie lub
 - zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu; lub
 - nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym aktywa nabywane są przez inwestora niezwiązanego ze sprzedawcą i wyklucza się samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa.

INWESTYCJA POCZĄTKOWA - DYWERSYFIKACJA PRODUKCJI

- Przy dywersyfikacji część aktywów służących do dotychczasowej produkcji jest na ogół nadal wykorzystywana do nowego produktu, np. grunty, budynki wykorzystywane do produkcji produktu A są całkowicie albo częściowo wykorzystywane do produkcji produktu B (*reused assets*).
- GBER nie wymaga aby aktywa wykorzystywane dotychczas były ponownie używane; jeśli jednak tak jest **koszty kwalifikowane muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową aktywów, które są ponownie wykorzystywane, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.**
- W przypadku kombinacji (obecne oraz nowe aktywa) – wartość tych nowych musi być 3-krotnie wyższa od ponownie wykorzystywanych (np. 1,5 mln zł do 4,5 mln zł).
- Jeśli aktywa są wykorzystywane częściowo (np. budynek, maszyna) wówczas wartość księgowa jest ustalana proporcjonalnie.

INWESTYCJA POCZĄTKOWA - Utworzenie LUB ROZBUDOWA

- Utworzenie nowego zakładu (typu *green field*):
 - budowa nowego zakładu (*establishment*) – rozumiany jako jednostka produkcyjna (*production unit*), np. fabryka, nie zaś jako osoba prawna (*legal entity*) czy przedsiębiorca (*undertaking, enterprise*) w rozumieniu przepisów prawa konkurencji;
 - przedsiębiorstwo może składać się z kilku zakładów w różnych lokalizacjach.
- Zwiększenie zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu:
 - rozbudowa istniejącego zakładu, np. uruchomienie kolejnej linii technologicznej (produkcyjnej) dla tego samego produktu;
 - proces produkcyjny nie jest zasadniczo zmieniany;
 - produkcja co najmniej jednego produktu więcej.

INWESTYCJA POCZĄTKOWA - ZASADNICZA ZMIANA PROCESU

- Zasadnicza zmiana całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu:
 - brak definicji zasadniczej zmiany,
 - powinna być związana z całym „procesem produkcyjnym” a nie samym „produktem” i być „zasadnicza”,
 - zwykła wymiana poszczególnych aktywów bez zasadniczych zmian w procesie produkcji jest traktowana jako inwestycja odtworzeniowa,
 - koszty kwalifikowane muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanej z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu poprzednich 3 lat obrotowych (**dotyczy tylko dużych przedsiębiorców**).
- Wprowadzenie innowacyjnej technologii obróbki łupkowych płytek dachowych w miejsce stosowanej technologii ręcznej (Decyzja C 31/2004).
- Wprowadzenie nowej technologii produkcyjnej opartej na modułach, która zastąpiła dotychczas stosowany proces produkcyjny na platformie, dzięki czemu beneficjent był w stanie produkować modele samochodów należące do różnych segmentów (Decyzja SA.32169).
- Zakwestionowano inwestycję związaną z optymalizacją bieżących zdolności produkcyjnych poprzez zredukowanie istniejących w procesie „wąskich gardeł”. Komisja uznała, że pojęcia *optymalizacja procesu produkcyjnego* i *zasadnicza zmiana procesu produkcyjnego* wykluczają się (Decyzja SA.34764).

INWESTYCJA POCZĄTKOWA - DYWERSYFIKACJA PRODUKCJI

- Dywersyfikacja produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów dotąd nie wytwarzanych
 - rozszerzenie oferty produktowej o produkt dotychczas nie wytwarzany w zakładzie,
 - „*produkt dotychczas nie wytwarzany*” – bez odniesienia do kodów NACE; nie dotyczy niewielkich zmian/nieznacznych innowacji produktu, np. jego wyglądu czy stylistyki,
 - na ogół zakup maszyn, narzędzi oraz wartości niematerialnych i prawnych.
- Nowy model (nowa wersja) samochodu o kilku nowych cechach (linia nadwozia, kolor, wykończenie wnętrza, dodatkowy zakres opcji do wyboru), który nie był wcześniej w zakładzie wytwarzany (Decyzja N 633/2008).

INWESTYCJA POCZĄTKOWA

- Nabycie aktywów należących do zakładu, które jest w likwidacji albo zostałoby zlikwidowane, gdyby nie zostało nabyte, pod warunkiem:
 - inwestor nie związany ze sprzedawcą,
 - brak zastosowania, gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub osoba zatrudniona przejmuje przedsiębiorstwo,
 - transakcja na warunkach rynkowych (*arm's length principle*) – warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie określiłyby niezależne przedsiębiorstwa i nie zawierają jakiegokolwiek elementu zmywu; zasadę ceny rynkowej spełnia każda transakcja wynikająca z otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego postępowania,
 - jeżeli pomoc na zakup aktywów nie została jeszcze przyznana przed ich zakupem, koszt tych aktywów odlicza się od kosztów kwalifikowanych związanych z przejęciem zakładu.
- Przedsiębiorca kupuje jedynie park maszynowy zakładu (bez nieruchomości), który jest likwidowany i przenosi do swojego zakładu używane maszyny i urządzenia. Inwestycja nie spełnia tego kryterium. Przejęcie środków trwałych może skutkować w rzeczywistości inną formą inwestycji początkowej realizowanej w innym miejscu niż to, w którym przejmowane są środki trwałe.

INWESTYCJA ODTWORZENIOWA

- Naprawy, remonty, nakłady niezbędne do odtworzenia majątku.
 - Wymiana poszczególnych elementów procesu produkcyjnego bez jego całościowej zmiany.
-
- Przebudowa holu hotelu, zmiana wyposażenia i wystroju pokoi, remont sali klubowej z zabudową tarasu stanowi inwestycję odtworzeniową. Brak jest zasadniczej zmiany w procesie świadczonych usług hotelarskich, brak nowej usługi w ofercie, itp. (WSA w Bydgoszczy z 27.4.2010 r. I SA/Bd 285/10).
 - Nie stanowi nowej inwestycji wymiana materacy w hotelowych łózkach dwa razy do roku, ale wymiana standardowych łóżek na łóżka wodne powinna zostać uznana za zasadniczą zmianę technologii świadczonych usług.

KOSZTY KWALIFIKOWANE

- Rzeczowe aktywa trwałe (wartości materialne):
 - grunty,
 - budynki i budowle,
 - maszyny, urządzenia.
- Wartości niematerialne i prawne:
 - prawa patentowe (dotyczące wynalazków, utworów),
 - licencje (np. na program komputerowy),
 - know – how,
 - nieopatentowana wiedza techniczna.
- Koszty leasingu/najmu/dzierżawy maszyn, urządzeń, gruntów oraz budynków:
 - gruntów i budynków – musi trwać co najmniej 5 lat (MŚP – 3 lata) od przewidywanego terminu zakończenia inwestycji,
 - instalacji i maszyn – musi mieć formę leasingu finansowego i obejmować opcję zakupu aktywów po wygaśnięciu umowy,
 - nabywane aktywa muszą być nowe – nie dotyczy to MŚP oraz przejęć/nabycia przedsiębiorstwa, zasadniczo ruchome środki trwałe.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

KOSZTY KWALIFIKOWANE A KOSZTY NIEKWALIFIKOWANE

• Koszty kwalifikowane:

- nadzór (budowlany, autorski) jeśli jest związany z kosztami gruntu, budynków oraz parku maszynowego (koszty poniesione w tym samym czasie, co prace na gruncie, budynkach, parku oraz uznane za część tej samej transakcji),
- plany, projekty (np. projekt budowlany, wykonawczy),
- inwestor zastępczy (inżynier kontraktu) – o ile jest związany z realizacją inwestycji i zintegrowany z kosztami tej inwestycji,
- zakup i instalacja systemów informatycznych,
- prace demontażowe, przygotowanie terenu budowy, roboty budowlane i instalacyjne,
- wytworzenie we własnym zakresie środków trwałych które zostaną zaliczone do środków trwałych beneficjenta pomocy (własna produkcja składników majątku),
- przyłączenie do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej, ogrodzenie, oświetlenie oraz zagospodarowanie terenu, na którym jest realizowana nowa inwestycja,
- prace geodezyjne i konserwatorskie.

• Koszty niekwalifikowane:

- uzyskanie decyzji administracyjnych,
- informacja i promocja projektu (tablice informacyjne),
- sporządzenie dokumentacji powykonawczej,
- wyłonienie wykonawcy (przygotowanie SIWZ, przeprowadzanie przetargów),
- wydatki administracyjne, opłaty czynszowe, opłaty za wynajem, energię oraz ogrzewanie w okresie przygotowania bądź realizacji projektu,
- budynki prefabrykowane dla pracowników,
- prowadzenie rachunkowości projektu,
- adaptacja pomieszczeń biurowych do potrzeb pracowników uczestniczących w przygotowaniu lub realizacji nowej inwestycji,
- ubezpieczenie i gwarancje związane z realizacją nowej inwestycji,
- odsetki od kredytów zaciągniętych w celu realizacji nowej inwestycji,
- wydatki związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym beneficjenta lub odrębnego rachunku.

JEDNOSTKOWY PROJEKT INWESTYCYJNY

- Jednostkowy projekt inwestycyjny – każda inwestycja początkowa rozpoczęta przez tego samego beneficjenta (na poziomie grupy) w okresie 3 lat od dnia rozpoczęcia prac nad inną inwestycją objętą pomocą w tym samym regionie NUTS 3.
- Bez znaczenia pozostaje rodzaj działalności – np. budowa nowego hotelu i budowa fabryki tworzyw sztucznych.
- Poziom grupy – odnosi się do jednego przedsiębiorstwa mającego wspólne źródło kontroli:
 - kryteria *de iure* jak w przypadku pomocy de minimis, np. kontrola, większość udziałów, praw głosu,
 - kryteria *de facto*, np. powiązania przez osobę fizyczną.

MAKSYMALNA INTENSYWNOŚĆ POMOCY

- Lubelskie, podkarpackie, podlaskie, warmińsko-mazurskie – do 50% kk.
- Kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, pomorskie, świętokrzyskie, zachodniopomorskie oraz na obszarach należących do podregionów ciechanowsko-płockiego, ostrołęcko-siedleckiego, radomskiego i warszawskiego wschodniego – do 35% kk.
- Dolnośląskie, wielkopolskie, śląskie – do 25% kk.
- Podregion warszawsko zachodni – do 20% kk.
- Miasto Stołeczne Warszawa – do 10% kk.
- Maksymalną intensywność pomocy regionalnej podwyższa się o:
 - 20 pp. w przypadku małych przedsiębiorców oraz o
 - 10 pp. w przypadku średnich przedsiębiorców
- Beneficjent pomocy musi wnieść wkład finansowy w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych, pochodzący ze środków własnych lub zewnętrznych źródeł finansowania, w postaci wolnej od wszelkiego publicznego wsparcia finansowego.

ZMIANA WYTYCZNYCH RAG NA LATA 2022-2027

- Struktura pomocy regionalnej składa się z:
 - postanowień TFUE określonych w art. 107 ust. 3 lit. a) i art. 107 ust. 3 lit. c);
 - przepisów dotyczących pomocy regionalnej zawartych w GBER;
 - wytycznych w sprawie pomocy regionalnej;
 - map pomocy regionalnej zatwierdzanych decyzją Komisji.
- W wytycznych w sprawie pomocy regionalnej Komisja określa warunki, na jakich pomoc regionalną można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, oraz ustala kryteria określania obszarów spełniających warunki, o których mowa w art. 107 ust. 3 lit. a) i c) TFUE.
- Mapy pomocy regionalnej służą do określenia regionów kwalifikujących się do pomocy (obszary objęte pomocą).

PROPONOWANE ZMIANY

- Ujednolicenie pojęć oraz definicji pomiędzy RAG a pomocą regionalną przewidzianą w GBER.
- Zaktualizowano wyłączenia sektorowe:
 - objęcie RAG sektora włókien syntetycznych,
 - wyłącznie sektora produkcji węgla brunatnego i węgla kamiennego,
 - wyłączono pomoc na rzecz infrastruktury sieci szerokopasmowych oraz infrastruktury badawczych.
- Zwiększono maksymalną intensywność pomocy aby wesprzeć realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu i strategii cyfrowej poprzez wprowadzenie dodatkowych zachęt do inwestycji, w tym ze strony dużych przedsiębiorstw w obszarach „a”.
- Ponieważ stwierdzono, że pomoc na rzecz dużych przedsiębiorstw przeznaczona na inwestycje nie wywołała efektu zachęty, w RAG dopuszczono pomoc na inwestycje dokonywane przez duże przedsiębiorstwa w obszarach „c” w mniejszym stopniu niż w przypadku inwestycji MŚP – usunięcie wsparcia z przeznaczeniem na innowacje procesowe.

PROPONOWANE ZMIANY

- Określono warunki wyboru regionów kwalifikujących się do pomocy, które zostaną przedstawione na mapach pomocy regionalnej:
 - wyznaczenie jako punktu wyjścia ogólnego odsetka ludności poprzez ustalenie odsetka całkowitej populacji UE, jaki będzie się kwalifikował w ramach obszarów objętych pomocą,
 - wskazanie, na podstawie metodyki przewidzianej w RAG oraz najnowszych dostępnych danych statystycznych dotyczących PKB i bezrobocia, obszary objęte pomocą oznaczone jako obszary „a” oraz wstępnie określone obszary „c”,
 - pułap odsetka ludności określono na poziomie 47%.
- Wybór obszarów objętych RAG:
 - Komisja wyznacza obszary „a”,
 - Komisja wyznacza wstępnie określone obszary „c”,
 - państwa członkowskie wyznaczają nieokreślone z góry obszary „c”.

Dziękuję za uwagę!